

Forslag til endringer i forskrift om tilbakebetaling av utdanningslån og tap av rettigheter 2012

Første del. Forrentning og tilbakebetaling av utdanningslån og tap av rettigheter

Til § 2-3 Oppheving av rentebinding

Departementet foreslår å klargjøre vilkårene for overgang fra fast til flytende rente i forbindelse med avbrudd av fastrentesavtaler. Avbrudd av fastrenteavtale kan skje enten ved at låntaker sier opp fastrenteavtalen av eget initiativ eller som en konsekvens av at vedkommende mottar ny utdanningsstøtte. En låntaker kan ikke ha fast rente for samme periode som han/hun mottar støtte fra Lånekassen.

I forbindelse med overgang fra fast til flytende rente er det viktig at det framgår klart hvilket tidspunkt de nye renteforutsetningene skal gjelde fra. Etter nåværende forskrift kan tidspunkt for skifte fra fast til flytende rente variere, avhengig av om fastrenteavbruddet kommer som følge av en oppsigelse av avtalen eller på grunn av fornyet støtte. Det er ingen grunn for ulik praksis mellom de to typer avbrudd, og vi foreslår å endre forskriften for å sikre en ensartet praksis. Utgangspunktet er at virkningstidspunkt for ny renteberegning er den første dagen i den måneden avbrudd ble søkt (etter 2012 vil dette bli endret til første dag i måneden etter avbrudd ble søkt).

Bakgrunnen for endringen er at departementet ønsker å unngå at låntakere kan dra nytte av informasjon om renteutviklingen som kan gjøre det mulig å oppnå en utilsiktet gevinst.

Det er nødvendig å presisere bestemmelsen i tilfeller hvor fastrenteavtalen blir avbrutt som følge av tildeling av ny støtte. I dag vil lånet beregnes med flytende rente fra første dag i den måneden det tildeles ny støtte for. Imidlertid vil støtten i en del tilfeller rent faktisk kunne bli utbetalt før eller etter den første måneden i perioden den er tildelt for. Forhold som kan gi utbetaling etter semesterstart er blant annet sen søknad om støtte (frist for å søke støtte er normalt to til tre måneder etter semesterstart), og lang saksbehandlingstid. I tillegg kan enkelte som mottar støtte til utdanning i utlandet få utbetalt støtten måneden før semesterstart. For å sikre lik behandling i alle tilfeller skal endring av renteberegning fra fast til flytende skje fra den måneden første *utbetaling* foretas. Overgangen vil skje den *første dagen* i den måneden som avtalen regnes som oppsagt, dvs. i den måneden Lånekassen faktisk utbetaler ny støtte til låntaker.

Siden fristen for å søke om støtte er to til tre måneder etter semesterstart, vil det uten foreslåtte presisering også kunne oppstå en situasjon der låntaker har informasjon om renteutviklingen som gjør det mulig å oppnå en utilsiktet gevinst. Presiseringen tas inn i bestemmelsens siste ledd.

I tillegg gjøres det en endring i fjerde ledd, ved å endre årstallet fra 2011 til 2012.

Forslaget innebærer ingen realitetsendringer, og har ingen budsjettkonsekvenser.

Gjeldende § 2-3 for 2011:

§ 2-3 Oppheving av rentebinding

Dersom det ikke er inngått ny avtale om å binde renten når avtaleperioden er ute, blir lånet forrentet etter reglene for flytende rente, se § 2-1.

Beregning av over- og underkurs ved førtidig tilbakebetaling av deler av eller hele lån med fast rente gjøres etter § 9 Om førtidig innfrielse av fastrentekreditt i forskrift om kredittavtaler mv. av 7. mai 2010 til finansavtaleloven. Det tas utgangspunkt i årlige effektive renter avrundet til en desimal før gebyrer, beregnet av Finansdepartementet og publisert på Lånekassens nettsider. De årlige effektive renter før gebyrer vil fremgå av kundens låneavtale.

Ved beregning av det veide gjennomsnittet av renten mellom to tilsvarende lån med en kortere og lengre bindingstid (interpolering) som ligger nærmest gjenværende bindingstid på lånet som tilbakebetales, benyttes de rentetilbud som gjelder på tilbakebetalingstidspunktet. Skulle det ikke foreligge noe tilbud om rentebinding på det aktuelle tidspunktet, brukes siste tilbud om fastrente. Når gjenværende løpetid for det aktuelle fastrentelånet er mindre enn tre år, brukes flytende rente på tilbakebetalingstidspunktet og tre års fastrentetilbud i gjennomsnittsberegningen.

Dersom låntaker avslutter fastrenteavtalen i avtaleperioden brukes de samme regler for beregning av over- og underkurs som forutsatt i § 9 i forskrift om kredittavtaler mv. av 7. mai 2010. Av administrative hensyn vil imidlertid innfrielsestidspunktet i 2011 bli definert som den første dagen i søknadsmåned. Overgang fra fast til flytende rente vil følgelig skje på den første dag i den måneden søknaden er innlevert innenfor gjeldende tidsfrister. Ved beregning av den interpolerte renten mellom to lån med en kortere og en lengre bindingstid, som ligger nærmest gjenværende bindingstid på lånet som går fra fast til flytende rente, brukes de tilbud for fast rente som på søknadstidspunktet vil være gjeldende renter fra første dag i neste måned. Når gjenværende løpetid for det aktuelle fastrentelånet er mindre enn tre år, brukes den flytende renten som gjelder i den måneden søknaden er innlevert og tre års fastrentetilbud som på søknadstidspunktet vil være gjeldende rente fra første dag i måneden etter at søknaden er innlevert.

Dersom låntaker avslutter fastrenteavtalen i avtaleperioden inntreffer en sperrefrist på to måneder hvor lånet forrentes etter flytende rente, før lånet eventuelt kan bindes på nytt, se § 2-4 bokstav g.

Søknad om å avslutte fastrenteavtalen må være kommet inn til Lånekassen senest tolv dager etter endt observasjonsperiode.

Avtale om rentebinding blir også opphevet dersom låntaker begynner i fulltids- eller deltidsutdanning i avtaleperioden og får lån og/eller stipend fra Lånekassen. I slike tilfeller regnes avtalen om rentebinding som oppsagt fra første dag i den første

måneden det tildeles støtte for. Det blir regnet over- eller underkurs i samsvar med reglene i annet og tredje ledd.

Forslag til endring i § 2-3 for 2012:

§ 2-3 Oppheving av rentebinding

Dersom det ikke er inngått ny avtale om å binde renten når avtaleperioden er ute, blir lånet forrentet etter reglene for flytende rente, se § 2-1.

Beregning av over- og underkurs ved førtidig tilbakebetaling av deler av eller hele lån med fast rente gjøres etter § 9 Om førtidig innfrielse av fastrentekreditt i forskrift om kredittavtaler mv. av 7. mai 2010 til finansavtaleloven. Det tas utgangspunkt i årlige effektive renter avrundet til en desimal før gebyrer, beregnet av Finansdepartementet og publisert på Lånekassens nettsider. De årlige effektive renter før gebyrer vil fremgå av kundens låneavtale.

Ved beregning av det veide gjennomsnittet av renten mellom to tilsvarende lån med en kortere og lengre bindingstid (interpolering) som ligger nærmest gjenværende bindingstid på lånet som tilbakebetales, benyttes de rentetilbud som gjelder på tilbakebetalingstidspunktet. Skulle det ikke foreligge noe tilbud om rentebinding på det aktuelle tidspunktet, brukes siste tilbud om fastrente. Når gjenværende løpetid for det aktuelle fastrentelånet er mindre enn tre år, brukes flytende rente på tilbakebetalingstidspunktet og tre års fastrentetilbud i gjennomsnittsberegningen.

Dersom låntaker avslutter fastrenteavtalen i avtaleperioden brukes de samme regler for beregning av over- og underkurs som forutsatt i § 9 i forskrift om kredittavtaler mv. av 7. mai 2010. Av administrative hensyn vil imidlertid innfrielsestidspunktet i ~~2011~~ 2012 bli definert som den første dagen i søknadsmåneden. Overgang fra fast til flytende rente vil følgelig skje på den første dag i den måneden søknaden er innlevert innenfor gjeldende tidsfrister. Ved beregning av den interpolerte renten mellom to lån med en kortere og en lengre bindingstid, som ligger nærmest gjenværende bindingstid på lånet som går fra fast til flytende rente, brukes de tilbud for fast rente som på søknadstidspunktet vil være gjeldende renter fra første dag i neste måned. Når gjenværende løpetid for det aktuelle fastrentelånet er mindre enn tre år, brukes den flytende renten som gjelder i den måneden søknaden er innlevert og tre års fastrentetilbud som på søknadstidspunktet vil være gjeldende rente fra første dag i måneden etter at søknaden er innlevert.

Dersom låntaker avslutter fastrenteavtalen i avtaleperioden inntreffer en sperrefrist på to måneder hvor lånet forrentes etter flytende rente, før lånet eventuelt kan bindes på nytt, se § 2-4 bokstav g.

Søknad om å avslutte fastrenteavtalen må være kommet inn til Lånekassen senest tolv dager etter endt observasjonsperiode.

Avtale om rentebinding blir også opphevet dersom låntaker begynner i fulltids- eller deltidsutdanning i avtaleperioden og får lån og/eller stipend fra Lånekassen. I slike tilfeller regnes avtalen om rentebinding som oppsagt ~~fra første dag i den første~~

måneden ~~det tildeles~~ støtten utbetales før. Overgang fra fast til flytende rente vil skje på den første dag i den måneden avtalen regnes som oppsagt. Det blir regnet over- eller underkurs i samsvar med reglene i annet og tredje ledd.

Annen del. Rentefritak, betalingsutsettelse og ettergivelse

Til § 15-2 Ettergivelse ved lang tids arbeidsuførhet

Departementet foreslår å presisere vilkåret for ettergivelse ved lang tids arbeidsuførhet. Endringen er å anse som en teknisk endring siden dette er en videreføring av dagens praksis. Nåværende ordlyd kan misforstås, og det foreslås av den grunn å presisere bestemmelsens ordlyd.

Bestemmelsen skal åpne for ettergivelse av utdanningslån for personer som er rammet av lang tids arbeidsuførhet. Vilkåret er at vedkommende er helt arbeidsufør på grunn av sykdom, og har vært det i minst seks år. Dette skal ikke tolkes som at man har oppfylt vilkåret hvis man har vært arbeidsufør på grunn av sykdom i lengre perioder (seks år) som ligger langt tilbake i tid, og igjen nettopp har blitt det. Bestemmelsens intensjon er at denne typen ettergivelse skal kunne gis til personer som har vært syk/arbeidsufør i minst seks år helt opp til søknadstidspunktet.

Gjeldende § 15-2 for 2011:

§ 15-2 Ettergivelse ved lang tids arbeidsuførhet

En låntaker som er helt arbeidsufør, og har vært det i minst seks år på grunn av sykdom, kan få ettergitt og nedskrevet gjelden etter de samme inntektsgrensene som i § 15-1. Det er en forutsetning at låntakeren i løpet av perioden ikke har mottatt rehabiliteringspenger, attføringspenger, tidsbegrenset uførestønad eller arbeidsavklaringspenger.

Forslag til endring i § 15-2 for 2012:

§ 15-2 Ettergivelse ved lang tids arbeidsuførhet

En låntaker som er helt arbeidsufør, ~~og har vært det i minst seks år på grunn av sykdom,~~ kan få ettergitt og nedskrevet gjelden etter de samme inntektsgrensene som i § 15-1. Ettergivelse kan bare gis dersom låntaker har vært sammenhengende arbeidsufør i de siste seks årene, og fortsatt er det på søknadstidspunktet. Det er en forutsetning at låntakeren i løpet av perioden ikke har mottatt rehabiliteringspenger, attføringspenger, tidsbegrenset uførestønad eller arbeidsavklaringspenger.

Fjerde del. Ettergivelse av utdanningsgjeld i 2012 for låntakere som har fullført visse lærerutdanninger

Til § 23-1 Realfag og fremmedspråk

Departementet foreslår å gjøre en presisering i bestemmelsen som regulerer ettergivelse for låntakere som fullfører visse utdanninger innen realfag og fremmedspråk. Forslaget innebærer ingen realitetsendring.

Endringen er ønskelig for at det ikke skal være noen tolkningstvil i bestemmelsen, og klargjøre at ettergivelse kun gis i tilfeller hvor selve spesialiseringen er i realfag eller fremmedspråk, og ikke hvis dette er en øvrig del av masterprogrammet. Dette er i tråd med intensjonen bak ordningen.

Gjeldende § 23-1 for 2011:

§ 23-1 Realfag og fremmedspråk

Ordningen omfatter låntakere som fullfører følgende utdanninger i vårsemesteret eller høstsemesteret 2011:

- integrert masterprogram i lærerutdanning med realfag eller fremmedspråk (bortsett fra nordisk/norsk)
- toårig fagdidaktisk masterprogram for lærere i realfag eller fremmedspråk (bortsett fra nordisk/norsk)
- praktisk-pedagogisk utdanning (PPU), dersom låntakeren tidligere har fullført mastergrad eller hovedfag i matematisk-naturvitenskapelige fag, teknologiske fag/sivilingeniørutdanning eller fremmedspråk (bortsett fra nordisk/norsk)
- praktisk-pedagogisk utdanning (PPU), dersom låntakeren tidligere har fullført ingeniørutdanning.

Forslag til endring i § 23-1 for 2012:

§ 23-1 Realfag og fremmedspråk

Ordningen omfatter låntakere som fullfører følgende utdanninger i vårsemesteret eller høstsemesteret 2012:

- integrert masterprogram i lærerutdanning med spesialisering i realfag eller fremmedspråk (bortsett fra nordisk/norsk).
- toårig fagdidaktisk masterprogram for lærere som tar spesialisering i realfag eller fremmedspråk (bortsett fra nordisk/norsk).
- praktisk-pedagogisk utdanning (PPU), dersom låntakeren tidligere har fullført mastergrad eller hovedfag i matematisk-naturvitenskapelige fag, teknologiske fag/sivilingeniørutdanning eller fremmedspråk (bortsett fra nordisk/norsk)
- praktisk-pedagogisk utdanning (PPU), dersom låntakeren tidligere har fullført ingeniørutdanning.